

Hvidbog for Natura 2000-handleplanen for N9 Strandenge på Læsø og havet syd herfor

LÆSØ KOMMUNE

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Liste med indkomne hørings svar	3
3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling	3
4. Bemærkninger til uddrag af hørings svar	3

1. Indledning

Natura 2000-handleplanen beskriver indsatser, som skal sikre og forbedre vilkårene for de arter og naturtyper, der er udpeget i Natura 2000-området. Natura 2000-handleplanen er en sammenskrivning af de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplanerne udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Denne hvidbog indeholder bemærkninger til hørings svar fra Miljøstyrelsen og Læsø Kommune.

Natura 2000-handleplanen har været i høring i perioden 3. januar til 4. marts 2024.

Der er i høringsperioden indkommet fire hørings svar.

I hvidbogen er en oversigt over indkomne hørings svar og hvilke myndigheder, der har bemærket på hvilke dele af hørings svarene. Endvidere præsenteres uddrag af de enkelte hørings svar med myndighedernes bemærkninger. Bemærkninger, der medfører ændringer i handleplanen er ligeledes markeret.

De indsendte hørings svar fremgår af bilag.

2. Liste med indkomne hørings svar

Nedenstående liste viser indkomne hørings svar til den samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige myndigheder
Miljøstyrelsen 27.02.24
Miljøstyrelsen 25.04.24
Miljøstyrelsen 17.06.24
Privatpersoner og private lodsejere
Jørgen Sønderkær, Byrumvej 29A, 9940 Læsø

3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling

Nedenstående liste viser uddrag af hørings svar og det er markeret med x hvilke/hvilken myndighed, der kommer med bemærkning til hørings svaret.

Hørings svar og afsender	Miljøstyrelsen	Læsø Kommune
Miljøstyrelsen		X
Miljøstyrelsen		X
Miljøstyrelsen		X
Jørgen Sønderkær		X

4. Miljøstyrelsen og Læsø Kommunes bemærkninger til uddrag af hørings svar

Myndighederne angiver her bemærkninger til de indkomne hørings svar. Det er den myndighed, som er ansvarlig for de respektive arealer og arter i Natura 2000-området, som kommer med bemærkning.

Det angives i svaret, hvis det fører til ændringer i Natura 2000-handleplanen. Dette er markeret med fed skrift under myndighedernes bemærkninger.

I nedenstående skema forkorter Miljøstyrelsen til: MST og Læsø Kommune til: LK

Uddrag af hørings svar	Bemærkninger
Miljøstyrelsen	Alle Miljøstyrelsens hørings svar er indarbejdet i planen.
Jørgen Sønderkær	LK: Der er i planen bemærket, hvor LIFE-projektet har medført høj eller god naturtilstand. Der er tilføjet generel betragtning ift. forstyrrelser. Læsø Kommune har ikke kendskab til de trusler, der nævnes i rapporten og finder dermed ikke grundlag for at definere indsatser for at imødekomme dette.

5. Bilag med kopi af høringssvar

Bilagsfortegnelse

Bilag 1 – Høringssvar af 27.02.24 Miljøstyrelsen

Bilag 2 – Høringssvar af 04.03.24 Jørgen Sønderkær

Bilag 3 – Høringssvar af 25.04.24 Miljøstyrelsen

Bilag 4 – Høringssvar af 17.06.24 Miljøstyrelsen

Læsø Kommune

Arter og Naturbeskyttelse
J.nr. 2024 - 7011
Den 27. februar 2024

Høringssvar fra Miljøstyrelsen i forbindelse med offentlig høring af Natura 2000-handleplan Strandengene på Læsø og havet syd herfor område nr. N9

Miljøstyrelsen sender hermed høringssvar til forslaget til Natura 2000-handleplanen og har følgende bemærkninger til den.

Høringssvaret indeholder bemærkninger til følgende emner

- Indsatser med frivillig gennemførelse
- Benævnelse af handleplanmyndigheder og offentlige lodsejere
- Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode
- Behov for indsatser
- Indsatser fordelt på aktør
- Nyeste udpegningsgrundlag og Natura 2000-grænser
- Andre bemærkninger

Bemærkninger

Indsatser med frivillig gennemførelse

Miljøstyrelsen henleder opmærksomheden på, at de kommunale Natura 2000-handleplaner er udarbejdet i medfør af Miljømålslovens § 37 a, hvorefter kommunalbestyrelsen udarbejder en handleplan til gennemførelse af Natura 2000-planen inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet. Ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan.

Kommunalbestyrelsen er dermed forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejeraftaler ikke kan indgås. Den kommunale handleplan må derfor ikke rejse tvivl om, hvorvidt kommunalbestyrelsen er indstillet på at opfylde sine forpligtelser.

Miljøstyrelsen henviser til formuleringen af sætningen om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.

Miljøstyrelsen ønsker som medudgiver af Natura 2000-handleplanen, at det specificeres yderligere fx ved at skrive at "Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler...".

Benævnelse af handleplanmyndigheder og offentlige lodsejere

Miljøstyrelsen bemærker, at det skal fremgå, i Natura 2000-handleplanens kapitel 2, andet afsnit, at handleplanen er udarbejdet af Læsø Kommune og Miljøstyrelsen.

Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode

Miljøstyrelsen bemærker, at flere planlagte indsatser i Natura 2000-planen for planperioden 2016-21 ikke er adresseret i redegørelsen for gennemførelse af indsatser i sidste planperiode, jf. bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner § 2, stk. Følgende indsatser mangler redegørelse og skal derfor tilføjes afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen:

- Skovnaturtypebevarende drift og pleje: Der er ikke beskrevet indsatser for de skovbevoksede arealer uden fredskovspligt. Kommunen er handleplanmyndighed på 94 ha skov, hvorfor det bør fremgå af indsatsopgørelsen, også selvom der ingen indsats har været.
- Grundlæggende indsats på hedearealer: Indsatser på hedearealer bør fremgå særskilt. Også selvom de er en delmængde af fx pleje af græs- og naturarealer og rydning.

Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen har været særlig opmærksom på de naturtyper/arter (naturtyperne våd hede og tør hede samt arterne mørkbuget knortegås, ederfugl, splitterne, dværgterne og mosehornugle), som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunen er handleplanmyndighed.

Handleplanen skal efter bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner, bekendtgørelse nr. 944 af 27/06/2016, § 2, stk. 4, indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Dermed skal kommunen også redegøre for, hvordan kommunen har været særligt opmærksomme på de nævnte arter og naturtyper.

Behov for indsatser

Miljøstyrelsen bemærker, at flere planlagte indsatser i Natura 2000-planen for nyeste planperiode 2022-27 ikke er adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Følgende indsatser fremgår ikke af afsnittet og skal derfor tilføjes afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen:

- Grundlæggende indsats på hedearealer.
- Bekæmpelse af invasive arter: Der mangler opgørelse af samlet behov.

Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at planlagte indsatser for rydning af invasive arter generelt er planlagt med ”op til x ha”. Da der i Natura 2000-planens indsatsprogram fremgår et specifikt areal, skal dette fremgå som minimumsareal fordelt mellem kommuner, offentlige lodsejere og Miljøstyrelsen ud fra registreringerne.

- Indsats for forbedring af tilstanden af levestederne for havterne, klyde og almindelig ryle.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at der skal anvendes et interval i forhold til indsats for antal levesteder i god-høj naturtilstand, så det er muligt at vurdere, om indsatsen er fyldestgørende i forhold til kravet om, at 75 % af levestederne skal være af tilstrækkelige kvalitet som levested.

Indsatser fordelt på aktør

Miljøstyrelsen skal bemærke, at miljømålslovens § 46 a indeholder krav om, at den kommunale handleplan indeholder en oversigt over fordeling af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøministeriet og offentlige lodsejere. Oversigten skal sikre gennemsækelighed i tilfælde, hvor der er flere aktører, således at det kan vurderes, hvordan Natura 2000-planens indsatsprogram samlet set planlægges realiseret.

Miljøstyrelsen kan konstatere, at forslag til Natura 2000-handleplan er mangelfuldt, idet de offentlige lodsejeres indsats mangler i oversigten over fordelingen af indsatsen mellem myndigheder og offentlige lodsejere i handleplanens afsnit "Indsatser fordelt på aktør". Miljøstyrelsen går ud fra, at de offentlige ejeres indsats vil fremgå af oversigten i den endelige handleplan.

Miljøstyrelsen bemærker desuden, at tabelteksten til tabel 6 bør uddybes med, at det kun er aktørfordeling på skovnaturtyper med fredskovspligtige arealer.

Nyeste udpegningsgrundlag og Natura 2000-grænser

Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at kommunen henviser til et ikke opdateret udpegningsgrundlag og forventer, at det er opdateret i den endelige Natura 2000-handleplan.

Andre bemærkninger

Miljøstyrelsen bemærker følgende i forhold til indholdet i Natura 2000-handleplanens kolofon:

- Miljøstyrelsen skal tilføjes under udgiver og Miljøstyrelsens logo skal ligeledes tilføjes.

Miljøstyrelsen vil desuden gøre opmærksom på, at Miljøstyrelsen forventer at foretage mindre tekstmæssige justeringer i noget af Miljøstyrelsens indhold. Miljøstyrelsen vil efter høringen kontakte den kommunale tovholder med opdateret indhold.

Kommunen er velkommen til at kontakte Miljøstyrelsen, hvis styrelsens bemærkninger skulle give anledning til spørgsmål. Styrelsen indgår gerne i dialog om de afgivne bemærkninger. Ved spørgsmål kan kommunen kontakte afsender af denne mail, Ditte Galsgård digal@mst.dk eller Katrine Hansen Lemming kathl@mst.dk.

Med venlig hilsen

Jakob Høeg
Fagkoordinator chef for natur

Miljøstyrelsen
+45 72 54 40 00
mst@mst.dk

Bilag 2

Fra: jorgen sonderkaer

Sendt: 04-03-2024 18:15

Til: Teknik [teknik@laesoe.dk]

Emne: Høringssvar Natura 2000 handleplan 2022 - 2027 Strandengene på Læsø.

You don't often get email from jsonderkaer@googlemail.com. [Learn why this is important](#)

Goddag har følgende bemærkninger :

Har tidligere Life Læsø og nu Lodsejerforeningens tiltag haft nogen målbar effekt på de fuglearter der er beskrevet i udpegningsgrundlaget, og som projekterne er lavet for.

Hvis der findes en sådan effekt bør det nævnes i handleplanen.

Alternativt bør det nævnes at der ikke er nogen målbar effekt hvis det er tilfældet.

Konkrete besvarelser af forstyrrelsetrudsler nævnt i Videnskabelig Rapport nr. 511 fra februar 2023 hvad angår de områder som indgår i kommunens handleplan ønskes.

Mvh.

Jørgen Sønderkær

Byrumvej 29 A

9940 Læsø.

Stine Pagel Hansen

Fra: Katrine Krogh Andersen <katka@mst.dk>
Sendt: 25. april 2024 13:57
Til: Stine Pagel Hansen
Emne: Vedrørende Natura 2000-handleplan for N9 (MST Id nr.: 9967437)
Vedhæftede filer: Handleplan N9 Tilføjelser MST.docx; Signaturbevis.txt

Journaliseret: X
JournaliseretInfo: 24-06-2024 14:14:00|LAESOE\sph
SkalJournaliseres: 0

Kære Stine

Jeg vil høre om Læsø Kommune har modtaget høringssvar til Natura 2000-område nr. 9, som Miljøstyrelsen skal svare på? Hvad er deadlines på eventuelle svar på relevante høringssvar?

Jeg har desuden nogle vigtige rettelser/tilføjelser til Miljøstyrelsens tekst, som jeg sender til dig. Vedhæftet er et word-dokument med grøn tekst som skal tilføjes afsnit 6 og 7 (indsat i paradigmet) vedr. Miljøstyrelsen's prioriteringer og forventet plan for interessentinddragelse. Derudover skal Miljøstyrelsen tilføjes som medudgiver i kolofonen og Miljøstyrelsens logo skal også tilføjes.

Jeg har desuden et ønske om at tallene for "Indsatser m.h.p. lysåben natur" i tabel 3 bliver præciseret til følgende:

Tilskudsfinansiering på private arealer (ha) præciseres fra 1 ha til 0,8 ha

Offentlige arealer (ha) præciseres fra 1 ha til 0,6 ha

Total (ha) præciseres fra 1 ha til 1,4 ha

Vil du kvittere for modtagelsen? spørg endelig hvis noget er uklart.

Venlig hilsen

Katrine Krogh Andersen
Biolog | Nordjylland
+45 72 54 37 20 | +45 22 84 63 98 | katka@mst.dk

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed

- 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
- 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
- 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser

2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030

- 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
- 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
- 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
- 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder

3. Bekæmpe invasive arter

- 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

[Der kan prioriteres på mange måder - søg fx inspiration i de forskellige handleplaner udarbejdet for 2010-2015 og 2016-2021. Eksempler på prioriteringskriterier fra paradigmet for planperioden 2010-2015:

- Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for særlige lodsejergupper, f.eks.:
 - Lodsejere med særligt sårbare naturtyper og arter (f.eks. naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet),
 - Lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planerne,
 - Lodsejere i de store naturområder i Natura 2000-området,
 - Lodsejere, som er særligt interesserede i at gennemføre en indsats.
- Geografisk inddeling af opsøgende/faciliterende indsats, f.eks.:
I områder x forventes opsøgende/faciliterende indsats at foregå i perioden xx; i område y... etc.
- Større og mere komplekse forvaltningsindsatser.
Det vil typisk være nødvendigt at prioritere større og mere komplekse indsatser tidligt i planperioden for at kunne nå at gennemføre indsatsen f.eks. LIFE+ projekter eller projekter som kræver forundersøgelser
- Synergi mellem Natura 2000- og Vandplanindsats.]

Miljøstyrelsen vil for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer kontakte private ejere af fredskovsarealer større end 20 ha med henblik på at informere om muligheden for en mere skovnaturtypebevarende drift, tiltag for arter og muligheden for at udlægge til urørt skov.

Miljøstyrelsen vil fortsat prioritere at indgå i relevante Life-projekter nye som gamle.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er navne på relevante kommuner og Miljøstyrelsens hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel indsæt nummer for tabellen herunder, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel indsæt nummer for tabellen herunder viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 8. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 4 gange årligt	Hele planperioden	Xx og Yy Kommune
Området nord for Nyåen, initiativer for forøget rydningsindsats	Brev direkte til berørte lodsejere om muligheden for tilskud til hegning	2018-2019	Xx Kommune
Græsningsaftaler i Nybakke	Initiativ til og samling af interesserede i etablering af græsningslav	2019 efterår	Yy Kommune
Kontakt til ejere af skovbevoksede fredskovspligtige habitatskovsarealer	Miljøstyrelsen kontakter skovejere med mere end 20 ha skovhabitatarealer og orienterer om muligheder for tilskud	Løbet af planperioden	Miljøstyrelsen
Vejledning om mulige tiltag i skovhabitatnatur	Miljøstyrelsen understøtter en vejledningstjeneste ¹ til de private skovejere, hvor de kan søge gratis råd og vejledning omkring skovhabitatnatur.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen
Møder med Grønt Fremdriftsforum	Miljøstyrelsen afholder møder med Grønt Fremdriftsforum og vil sætte emnet på dagsordenen, når det er relevant eller efterspørges	Hele planperioden	Miljøstyrelsen

¹ Dette varetages for nuværende af Dansk Skovforening.

Stine Pagel Hansen

Emne: VS: Sv: Behandling af hørings svar til Natura 2000-handleplan N9 (MST Id nr.: 10366981)
Vedhæftede filer: Sv Behandling af hørings svar til Natura 2000-handleplan N9 (MST Id nr 10366981).pdf; Signaturbevis.txt; image002.jpg

Fra: Katrine Krogh Andersen
Sendt: 17-06-2024 08:01
Til: Stine Pagel Hansen [sph@laesoe.dk]
Emne: Sv: Behandling af hørings svar til Natura 2000-handleplan N9 (MST Id nr.: 10366981)
Hej Stine

Ville du sende en opdateret hvidbog inkl. Miljøstyrelsens hørings svar (inkl. jeres behandling)?

Jeg opdagede lige, at der er to ting i N9, som I ikke har fået rettet.

Den ene ting drejer sig om denne sætning i vores hørings svar ved. afsnit 4:

Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at planlagte indsatser for rydning af invasive arter generelt er planlagt med "op til x ha". Da der i Natura 2000-planens indsatsprogram fremgår et specifikt areal, skal dette fremgå som minimumsareal fordelt mellem kommuner, offentlige lodsejere og Miljøstyrelsen ud fra registreringerne.

Det Miljøstyrelsen vil sige, er at I skal fjerne sætningen "op til" i angivelsen af samlet behov for indsats for bekæmpelse af invasive arter i tabel 4.

Den anden ting, drejer sig om dette:

Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at kommunen henviser til et ikke opdateret udpegningsgrundlag og forventer, at det er opdateret i den endelige Natura 2000-handleplan.

Det drejer sig om at arten Klyde ikke indgår i udpegningsgrundlaget i bilag 2. Dette er en fejl. Den er både på UPG som ynglefugl og som trækfugl, hvilket skal fremgå.

Venlig hilsen

Katrine Krogh Andersen

Biolog | Nordjylland

+45 72 54 37 20 | +45 22 84 63 98 |

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk